

Kok

datgene wat wij thans doen. Het feit dat er beweging is en dat er gedachtevorming is over de toekomst, neem ik daarbij graag voor lief.

De heer **Weisglas** (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het dubbelinterview in het voorlichtingstijdschrift van minister Pronk is een verhaal van twee kapiteins op één schip. Ik was daarom blij dat de minister-president daarover in de media stelde: minister Van Mierlo, de minister van Buitenlandse Zaken, is de kapitein en minister Pronk is de loods. Dat was duidelijk. Maar onderstreept dat niet de logica van de Herijdingsnota, inhoudende dat voor een werkelijk goede coördinatie van het buitenlands beleid één minister van Buitenlandse Zaken nodig is en dat er daarnaast geen schaduwminister van Buitenlandse Zaken maar gewoon een staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking moet zijn? Wat zou daartegen kunnen zijn, zeker als die staatssecretaris zich bijvoorbeeld in het buitenland minister zou kunnen noemen? Ik wijs erop dat de staatssecretaris van Economische Zaken dit ook is toegestaan.

Aan de D66-fractie wil ik de volgende korte vraag voorleggen. Wat is nu eigenlijk het verschil tussen een staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en een onderminister, zoals aangegeven in het verkiezingsprogramma van D66?

Minister **Kok**: Voorzitter! Het beeld van de kapitein, zijnde de minister van Buitenlandse Zaken, en de loods, zijnde de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, is door beide collega's zelf in de aanhef van het interview met het blad Internationale Samenwerking gegeven. Ik heb het blad er voor alle zekerheid nog even bij genomen. Gevraagd is of het feit dat de minister van Buitenlandse Zaken de kapitein is, niet noodzakelijkerwijs betekent dat er dus ook maar één minister moet zijn op het departement. Daarover kan men, zoals bekend, uiteenlopend denken. Het huidige kabinet werkt met de structuren die bij de kabinetsformatie zijn overeengekomen. Daarmee is de wijze van werken in het verleden voortgezet. Wij moeten nu niet de

fout maken over deze kabinetsperiode heen te reiken. Maar nu wij zo dicht op weg naar de komende formatie gaan, zullen de collega's in het kabinet mij het hopelijk niet kwalijk nemen als ik in ieder geval voor eigen politieke rekening zeg dat ik geen voorstander ben van het degraderen van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking tot een staatssecretaris. Ik bind daarmee niet de collega's in het huidige kabinet en de politieke groeperingen vertegenwoordigd het kabinet. Ik geef slechts mijn eigen mening. Gelet op de traditie, de status en de uitstraling van Nederland met een minister voor Ontwikkelingssamenwerking vind ik dat het werkelijk de geloofwaardigheid en de kracht van ons beleid zou schaden als wij die weg zouden gaan.

De heer **Van den Bos** (D66): Voorzitter! Een onderminister heeft een sterkere politieke positie dan een staatssecretaris. Hij kan namelijk ook functioneren als plaatsvervangend minister.

De heer **De Haan** (CDA): Voorzitter! Als de minister-president stelt dat er helemaal geen competentieproblemen bestaan op het departement van Buitenlandse Zaken, waarom moet de admiraal dan gaan bepalen wie de kapitein en de loods zijn?

Minister **Kok**: Voorzitter! Zoals aangegeven, hebben de collega's dat in hun eigen artikelen zo gezegd. De admiraal was er dus niet voor nodig!

Vragen van het lid Terpstra aan de minister van Financiën, over de tegenvaller van 2 mld. voor het volgende jaar (naar aanleiding van een artikel in de Volkskrant van 12 maart jl.).

De heer **Terpstra** (CDA): Voorzitter! Uit berichten in de media blijkt dat de functie van minister van Financiën steeds moeilijker dreigt te worden en dat de positieve erfenis van deze minister dreigt weg te smelten als

sneeuw voor de zon. Wij hebben als CDA deze minister steeds gesteund in het naleven van de Zalm/Zijlstranormen. Daarom maken wij ons zorgen over de erfenis van deze minister. Ik zal geen vragen stellen over het uitlekken van de cijfers als zodanig, want zoals de minister en ik al jaren hebben afgesproken, moet je als het lekt de loodgieter roepen.

1. Zijn de uitgelekte cijfers in grote lijnen juist?

2. Vindt de minister de zorg van het CDA over de omvang van zijn erfenis juist, of totaal overbodig?

3. Bij de algemene financiële beschouwingen van het afgelopen jaar hebben wij iets minder lastenverlichting, en iets meer aflossen van de staatsschuld voorgesteld. Heeft de minister achteraf spijt van het feit dat hij dit plan heeft afgewezen?

4. Vindt overleg plaats met de minister van Volksgezondheid over een betere beheersing van de uitgaven, zoals in deze Kamer jaren is bepleit door de heren De Jong en Hoogervorst?

5. Vindt de minister aanvullende bezuinigingsmaatregelen voor 1998 en 1999 nodig? Zo ja, wordt daaraan gewerkt? Zo nee, waarom niet?

Minister **Zalm**: Voorzitter! Het is in deze tijd van het jaar niet ongebruikelijk dat allerlei nieuwe cijfers in omloop komen omdat het CPB bezig is het Centraal economisch plan op te stellen. Tegelijkertijd is het kabinet zich aan het voorbereiden op vaststelling van de Voorjaarsnota, met parallelproducties van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de sociale zekerheid, en het ministerie van VWS over de volksgezondheid. Er is op dit moment geen definitief beeld. De cijfers waar de heer Terpstra op doelt, hebben te maken met de inschatting van het CPB van de overschrijdingen in de volksgezondheid, een onderwerp dat trouwens in veel verkiezingsprogramma's ruim wordt bediend voor de komende jaren. Dit onderwerp brengt nu al een onverwachte voorloper met zich mee, in het bijzonder bij de overschrijdingen op het gebied van medicijnen en hulpmiddelen. Het kabinet is zich hier nog over aan het beraden. Wij zullen in de Voorjaarsnota aangeven welke corrigerende maatregelen er te verwachten zijn,

De heer Zalm, minister van Financiën

en welke door het kabinet worden voorgesteld. Wij moeten dus even wachten op de Voorjaarsnota, die wij eind deze maand hopen af te ronden en begin volgende maand aan de Kamer te zenden.

De heer **Terpstra** (CDA): Voorzitter! Uiteraard ben ik bereid te wachten op de Voorjaarsnota. Maar een aantal vragen ging over het verleden. Heeft de minister achteraf gezien spijt van het afwijzen van het CDA-standpunt bij de algemene financiële beschouwingen?

Ik wil verder nog vragen stellen aan de financiële woordvoerders van de regeringspartijen. In de krant heb ik gelezen dat de heer Hoogervorst maatregelen noodzakelijk achtte, en de heer Ybema niet. Aan beide heren vraag ik wat hun standpunt op dit moment is.

Ik heb verder gelezen dat de heer Van der Ploeg nog geen mening had, omdat hij de stukken wilde bestuderen. Heeft hij nu wel een mening?

Minister **Zalm**: Voorzitter! Ik heb geen spijt van het afwijzen van de CDA-voorstellen.

De **voorzitter**: De heer Terpstra heeft ook vragen gesteld aan de

financiële woordvoerders van de regeringspartijen. Willen zij ingaan op die vragen?

De heer **Hoogervorst** (VVD): Voorzitter! Het kabinet heeft elk jaar bij dreigende overschrijdingen compenserende maatregelen genomen bij de Voorjaarsnota. Ik heb geen reden om aan te nemen dat het dit jaar anders zal zijn.

De heer **Ybema** (D66): Voorzitter! Het is aan het kabinet om een standpunt terzake voor te bereiden, aan de hand van de aangereikte informatie. Wij vinden dat het een regeringsfractie niet past om nu al te roepen dat er extra bezuinigingen moeten komen. Wij wachten het standpunt van de regering af.

De heer **Van der Ploeg** (PvdA): Voorzitter! Eerlijk gezegd, heb ik nog steeds geen mening over dit dossier. Ik wacht gewoon het standpunt van de regering af. Ik hoop en verwacht dat zij met een verstandig besluit zal komen.

De heer **Meyer** (groep-Nijpels): Voorzitter! Ik wil iets meer duidelijkheid over een antwoord van de minister. Als de beoogde financiële ruimte, toegezegd voor zaken als wachtlijsten, de gezondheidszorg en de beoogde loonsverhogingen, onder druk komt te staan, kan dit dan betekenen dat een en ander naar beneden moet worden bijgesteld?

Minister **Zalm**: Voorzitter! Wat wij hier hebben liggen – het is overigens nog zeer voorlopig – zijn ramingen bij ongewijzigd beleid, als er niets gebeurt. Wat het kabinet gaat doen, zult u in de Voorjaarsnota merken. Ik kan daar niet op vooruitlopen.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Een vraag aan minister Zalm en een vraag aan de heer Ybema.

Met name op het gebied van de zorg heeft er een overschrijding plaatsgevonden. Houdt dat niet in dat de norm van de minister ten aanzien van die sector in het verleden irrealistisch is geweest? Is met de overschrijding daarvoor het bewijs niet geleverd?

Dan de vraag aan de heer Ybema. Zijn lijsttrekker, mevrouw Borst, heeft voor de televisie aangekondigd dat zij een verhoging van de premies op dit terrein niet uitsluit. Is dat ook de mening van de fractie van D66?

Minister **Zalm**: Voorzitter! Toen het regeerakkoord werd opgesteld, was bekend – dat is ook met zoveel woorden gezegd – dat de 1,3% in de zorg wel eens krap bemeten zou kunnen zijn en dat dit percentage uiteindelijk hoger zou kunnen uitvallen. Er is toen ook gesteld dat wij eerst zouden proberen om zoveel mogelijk kostenbesparende maatregelen te nemen. Vervolgens zouden wij wellicht voor de keus komen te staan dat er een hogere groei zou moeten worden toegestaan dan was gepland. Bij de laatste Miljoenennota was dat ook al het geval. Bij de uitgaven voor de zorg zijn wij toen verdergegaan dan in het regeerakkoord was afgesproken.

Zalm

Nu doet zich een ontwikkeling voor op het gebied van met name genees- en hulpmiddelen, via een uitbundige prijs- en volumegroei. Daarover is in Kamerdebatten nooit in die zin gesproken dat wij zeiden: laten wij daar nu eens flink wat meer geld tegenaan gooien. Ook in de verkiezingsprogramma's komt dit thema niet als grote prioriteit voor. Wij moeten nu kijken wat ons te doen staat om deze ontwikkeling te redresseren. Wij zullen daarvan verslag doen als wij daarmee klaar zijn.

De heer **Ybema** (D66): Voorzitter! Wij gaan ervan uit dat de regering haar uiterste best zal doen om de dreigende problemen met betrekking tot de uitgaven met passende maatregelen het hoofd te bieden, op de manier zoals de minister van Financiën dat zojuist aangaf. Wij gaan er ook van uit dat de regering, met minister Borst voorop, haar uiterste best zal doen om premieverhoging te voorkomen.

De heer **Hoogervorst** (VVD): Voorzitter! Collega Terpstra vroeg de minister of het hem speet dat hij het CDA-voornemen niet heeft nagevolgd om te komen tot een geringere lastenverlichting en een verkleining van het tekort. Verleden week heeft het kabinet met steun van de voltallige Kamer een extra lastenverlichting van 875 mln. doorgevoerd vanwege de loonstrookjesellende van vooral ouderen. Heeft het CDA er spijt van dat men die extra lastenverlichting heeft gesteund?

De heer **Terpstra** (CDA): Voorzitter! Nog belangrijker dan discussies over lastenverlichting vinden wij dat de regering moet doen wat zij belooft. De regering had koopkrachtbehoud beloofd en voor een deel heeft zij dat gecorrigeerd. Dat hebben wij gesteund.

Vragen van het lid Ybema aan de minister van Financiën, over de nettobetalerspositie en het gebruik van Europese fondsen.

De heer **Ybema** (D66): Voorzitter! Nederland is sinds het begin van de jaren negentig van een nettontvanger een nettobetaler geworden aan de Europese Unie. Die financiële positie verslechtert snel. Er is nu een nadelig saldo van 6 mld. Het perspectief is nog slechter als je kijkt naar de voorstellen uit de Agenda 2000. De minister van Financiën maakt zich daar terecht zorgen over en hij doet zijn best om dat beeld te keren.

Vorige week was ik met mijn fractievoorzitter bij het Europees Parlement in Straatsburg. Wij hebben daar verschillende gesprekken gevoerd, onder andere over de financiën van de Europese Unie. Het geluid dat je daar uni sono hoort, komt op het volgende neer. De Nederlandse regering maakt zich zeer druk over het aanpassen van de afdrachtregeling en de Nederlandse regering doet er weinig aan om meer geld uit de Europese fondsen binnen te halen. Men begrijpt dat eigenlijk niet. Ik heb over die opvatting, die heel breed leeft, zowel bij het Europees Parlement als bij de Europese Commissie, een aantal vragen aan de minister van Financiën.

1. Op welke termijn kan de afdrachtregeling worden aangepast? Dan bedoel ik uiteraard dat dit op een voor Nederland effectieve manier gebeurt. Wat zijn praktisch gezien de mogelijkheden?

2. Wat zijn de concrete mogelijkheden binnen de aangepaste afdrachtregeling om de nettopositie van Nederland te verbeteren in de periode tot 2006? Dat is in wezen de volgende periode van de financiële perspectieven.

3. Hoe is het mogelijk dat in de huidige periode voor de fondsen, die loopt tot 1999, een bedrag van 2,2 mld. nog niet is gebruikt, terwijl dat geld wel voor Nederland is geoormerkt? Daarmee wordt afbreuk gedaan aan de onderhandelingspositie van Nederland. Daar zijn mijn fractievoorzitter en ik wel van geschrokken.

4. Welke mogelijkheden ziet de minister van Financiën om met

gebruikmaking van die middelen binnen de Europese fondsen de nettopositie van Nederland op korte termijn aanzienlijk te verbeteren?

Minister **Zalm**: Mijnheer de voorzitter! De heer Ybema heeft mij aangenaam verrast door te zeggen dat de minister van Financiën zijn best doet om verbeteringen aan te brengen in de nettopositie van Nederland. Laat ik nu een krantenbericht voor mij hebben, waarin de heer Ybema zegt dat de minister van Financiën laks is, dat hij geen interesse toont voor Europees geld en dat het hem meer om het spel dan om de knikkers gaat. Als dit een correctie is op dat krantenbericht, ben ik de heer Ybema erkentelijk. Mocht dat niet zo zijn, dan hoor ik dat nog wel. Dan kan hij zich alsnog "geschrokken en boos tonen over de prestaties van Zalm op Europees niveau", aldus de krantenberichten.

De Nederlandse regering heeft de strategie, verwoord in de brief van de minister van Buitenlandse Zaken, om op tal van terreinen te proberen de financiële positie van Nederland te verbeteren. De eerste en belangrijkste route is zorgen voor een sobere uitgavenontwikkeling van de Europese uitgaven. Juist omdat wij daar meer dan proportioneel aan meefinancieren, hebben wij daar een extra belang bij en is het gunstig voor onze nettopositie om het totaal van de uitgaven zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast willen wij zowel een redelijker verdeling van de afdrachten als een redelijker verdeling van de uitgaven van de Europese Unie. Die afdrachtregeling is lastig te corrigeren, omdat daarvoor waarschijnlijk een wijziging nodig is van het eigenmiddelenbesluit. Zolang het eigenmiddelenbesluit alleen bij unanimitieit kan worden gewijzigd, zijn er natuurlijk ook belangen die dat in de weg staan. Niettemin menen wij dat deze route moet worden beproefd en menen wij ook – dit is overigens in overeenstemming met hetgeen de Kamer al geworden is via de brief van de minister van Buitenlandse Zaken – dat wij moeten streven naar een nettobegrenzer.

Dan kom ik op de vraag over het gebruik van de structuurfondsen. Daarvoor is het ministerie van Economische Zaken primair verantwoordelijk. De staatssecretaris